

שלחו להדפסה

גודל פונט

משפט

בארץ

## "שביתת הפייסבוק היא מחאה אנרכיסטית"

המחאה הגיעה אל מקומות העבודה ואלפים הודיעו באמצעות התארגנות בפייסבוק שיישבתו ליום אחד. עורכי דין מזהירים את העובדים מההשלכות המשפטיות, אך יש הטוענים מנגד כי "ייתכן שזו שביתה מעין פוליטית לגיטימית שכבר הוכרה בעבר"

משה גורלי

08:48, 02.08.11

8 תגובות

אלפי ישראלים היו אמורים להשתתף אתמול (ב') במחאה שאורגנה באתר פייסבוק, ולפיה לא יתייצבו לעבודה כחלק מהמחאות החברתיות בארץ. לא ברור כמה מהם באמת עמדו בהבטחתם, אך ברור כי לא מדובר בשביתה כמו שהחוק מכיר אותה אלא במחאה מזן אחר. שביתה היא מושג משפטי שמתקיימים בו כמה תנאים: יחסי עבודה קיבוציים, יחסי עובד-מעביד, הכרזה בידי ארגון עבודה יציג, הכרזה מראש והמתנה של 15 ימים וקבלת מסגרת הכרעה דיונית בבית הדין לעבודה.

במחאת הפייסבוק אין דבר מכל אלה. המחאה קראה לאנשים להיעדר מעבודתם וזה בסדר במסגרת חירות ההפגנה והביטוי, אך לא מדובר בשביתה. מעביד יכול להגיב להיעדרות בסנקציות כניכוי שכר, פיטורין או טפיחת הזדהות על השכם. מעביד לא יכול לספק לעובד דיוור ברה-השגה או שירותי בריאות חיים. שביתה כלכלית היא להשגת זכויות כלכליות. בצדה יש שביתות שאינן לגיטימיות: השביתה הפוליטית ובכללה השביתה נגד מדיניות כלכלית, והשביתה למימוש זכויות. הדרך הנכונה למימוש (להבדיל מהשגה) היא משפטית, בתביעה הניתנת לאכיפה בבתי הדין לעבודה.

## שביתה מעין פוליטית

אין ספק שהמחאה הנוכחית נועדה להשיג זכויות, אלא שמנהיגי המחאה אינם מוכרים בחוק כנציגים מוסמכים לגלגל מהלך של שביתה. עו"ד רמי לנדא, ממיתר, ליקוורניק, גבע, לשם, ברנדווין, מסביר כי "הפייסבוק עדיין איננו נציג עובדים רשמי. לשביתה או השבתה באמצעותו אין כל משמעות חוקית. עובד שלא יגיע למקום עבודתו, ללא אישור מראש מהמעביד, מבצע הפרה משמעתית וצפוי לעונשים המקובלים במקום העבודה - מניכוי שכר ועד פיטורין".

עו"ד כרמית פלד מש. פרידמן מספקת זווית סובלנית יותר: "חופש השביתה מוכר כזכות יסוד חוקתית שיש לאזנה מול זכות הקניין של המעביד וזכותו שלא להיזקק בצורה לא

מידתית. פרקטית, לא בטוח שזה יגיע לבית הדין, אבל אם זה יגיע ואם ירצו לפטר עובדים, ייתכן שבית הדין יקבע שמדובר בשביתה מעין פוליטית לגיטימית שכמוה כבר הוכרו בעבר. ואם היא נמשכה יום אחד היא גם מידתית וסבירה, לכן עונש של פיטורין אינו מידתי בנסיבות כאלה".

## מונעים שירות מהציבור

ביקורת סופג גם שלמה בוחבוט, יו"ר מרכז השלטון המקומי, שארגן, במקביל למחאה החברתית בפייסבוק, [עיצומים ברשויות המקומיות נגד משרדי הממשלה](#). "אין לו סמכות, אין לו זכות, אין מסגרת משפטית, זה בלתי חוקי בעליל", מכנה עו"ד נחום פינברג, מבכירי משפטי העבודה בישראל, את השבתת המחאה שהכריז בוחבוט. "אין בעיה שיעשה זאת אחר הצהריים, אחר שעות העבודה. שישכור אוטובוסים ויסיע את העובדים לאסיפות. באיזו זכות הוא מונע שירותים מהציבור? הוא יכול לחטוף תביעה ייצוגית".

גם עו"ד דפנה שמואלביץ מסכימה שאין מסגרת משפטית - לא לשביתה ולא להשבתה. "יש כאן בלבול מושגים", היא אומרת. "המחאה היא חברתית, בעד דיור ברה"שגה. המעביד יכול לספק דיור כזה? אין כאן סכסוך עבודה שנסמך על יחסי עובד-מעביד. עופר עיני", אומרת שמואלביץ, "היה זהיר ולא דיבר על שביתה אלא על זכות המחאה, על נקיטת צעדים העומדים לרשותנו".

פינברג מבחין בין שביתה לגיטימית לשביתה בלתי לגיטימית: "במקרה שלפינו לא מדובר בשביתה כלכלית מותרת אלא בשביתה פוליטית, שביתה נגד הריבון שאינה חוקית. בפסיקה שחררו קצת את החבל והתירו שביתת מחאה, שביתת הזדהות של כמה שעות לצורך אסיפת עובדים". עו"ד חיים ברזון מוסיף כי "מותרת שביתת מחאה פוליטית קצרה. צריך להבין שיחסי העבודה מכירים בשביתה נגד המדינה כמעסיק ולא נגד ממשלה כריבון. כאן הכריזו אמנם על שביתה קצרה, אבל לא בתום לב. כאמבוס, מהיום למחר. זו שביתה אנרכיסטית. גם השבתת הרשויות המקומיות אנרכיסטית".

ממרכז השלטון המקומי נמסר: "השלטון המקומי רשאי לקבל החלטות באופן עצמאי, לפי לשון החוק ולא לפי רצונות של גורמים אחרים. עובדי הרשויות הגיעו לעבודתם ולא נתנו את כל השירותים ובכך מדובר בשיבושים במתן שירות והם נעשו בהתאם לחוק. עם זאת, אם מישהו סבור שמדובר בצעד לא חוקי, הוא רשאי לפעול בהתאם. ראשי הערים ימשיכו לפעול בנחישות וללא מורא, לטובת האזרח ושיפור איכות החיים בישראל".